

El llenguatge

Pertànyer 15/VI/1979

En lloc de pertànyer s'usa algunes vegades indègudament la forma «perteneixer», obtinguda per calc de la del castellà. I, naturalment, totes les formes igualment impròpies que en provenen: «perteneix», «perteneixem», «perteneixia», etc, en lloc de pertany, pertanyem, pertanyia... No és gens estrany, tenint en compte que pertànyer és actualment —és a dir, des del punt de vista sincrònic— una forma poc popular, sens dubte ben viva encara en alguns parlars, però que una gran massa de parlants no coneix sinó a través de la llengua escrita i, per tant, en molts casos, com a reflex de la del castellà.

En conseqüència, en l'ús de les formes d'aquest verb caldria tenir en compte no únicament la seva correcció morfològica sinó també la possibilitat que en lloc seu no resultés més adequat el d'unes altres formes equivalents. Ens referim, d'una manera molt especial, als diàlegs de les obres narratives —novel·la, teatre, cinema— en què tant cal vetllar per la seva versemblança, per acostar-los, dins dels límits de la correcció, a la llengua col·loquial. I la manera més habitual d'expressar que una cosa és propietat d'algué és dient, simplement, que allò és seu. «Els pradells del Bou són meus!», tronava, exasperat, el pretendent de la divertida comèdia de Txèkhov El prometatge, en la coneguda versió de Joan Oliver, talment com els infants, que tenen molt desenvolupat el sentit de la propietat, no s'estan de proclamar, sempre que convé: Es meu, això! No hi ha dubte que el llenguatge teatral i sobretot cinematogràfic del castellà ha aconseguit un grau de convencionalisme superior al del català, cosa que li permet d'usar un verb com «perteneixer» sense que desdigni del to de quotidianitat que es pretengui per al diàleg. En català, aquest to exigiria més aviat aquesta perífrasi formada amb el verb ésser i un possessiu.

Naturalment, diverses circumstàncies, com el context, la situació, el caràcter del llenguatge, la sintaxi de la frase, el significat especial amb què pot ésser usat el verb pertànyer, poden aconsellar algun cop de recórrer-hi fins i tot en els diàlegs d'una obra narrativa. Sempre, però, després d'haver considerat detingudament si no hi fóra preferible l'altra solució que hem indicat.

Albert Jané